



Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. gruodžio 6 d.*

„EŽŪFKP – Nefinansuojamos išlaidos – Portugalijos patirtos išlaidos – Reglamento (EB) Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punktas – Rimtų ir pagrįstų abejonių įrodymo nebuvimas – Pagrindiniai patikrinimai – Papildomi patikrinimai“

Byloje T-22/17

Portugalijos Respublika, atstovaujama P. Estêvão, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ir J. Saraiva de Almeida,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą B. Recheną, A. Sauką ir D. Triantafyllou,

atsakovę,

dėl pagal SESV 263 straipsnį pateikto prašymo panaikinti 2016 m. lapkričio 15 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą (ES) 2016/2018 dėl valstybių narių patirtų tam tikrų išlaidų nefinansavimo Europos Sąjungos lėšomis iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) (OL L 312, 2016, p. 26), kiek juo atsisakyta iš EŽŪFKP finansuoti Portugalijos Respublikos kompetentingos mokėjimo agentūros mokėjimus, kurių bendra suma 1 990 810,30 EUR,

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas S. Gervasoni, teisėjai K. Kowalik-Bańczyk (pranešėja) ir C. Mac Eochaidh,

posėdžio sekretorė M. Marescaux, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. liepos 12 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: portugalų.

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- 1 2007 m. gruodžio 4 d. sprendimu Europos Bendrijų Komisija patvirtino 2007–2013 m. Azorų autonominio regiono (Portugalija) kaimo plėtros programą *Prorural*, kurią Portugalijos Respublika parengė pagal 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005, p. 1) 18 straipsnį.
- 2 Remdamasi 2005 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 dėl bendrosios žemės ūkio politikos finansavimo (OL L 209, 2005, p. 1) 37 straipsniu, Komisija 2013 m. birželio 17–21 d. Ponta Delgadoje (Portugalija) atliko patikrinimus, susijusius su *Prorural* įgyvendinimu.
- 3 2013 m. rugsėjo 12 d. raštu *Ares* 3036530 (toliau – 2013 m. rugsėjo 12 d. raštas) Komisija perdavė Portugalijos valdžios institucijoms savo išvadas pagal 2006 m. birželio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 885/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1290/2005 nuostatų dėl mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų akreditavimo bei EŽŪGF ir EŽŪFKP sąskaitų patikrinimo ir patvirtinimo taikymo taisyklės (OL L 171, 2006, p. 90), 11 straipsnio 1 dalį. Taip ji informavo tas institucijas apie trūkumus, kuriuos ji konstatavo dėl tam tikrų administracinių patikrinimų, jų atliktų pagal 2011 m. sausio 27 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 65/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 kontrolės procedūrų įgyvendinimo ir kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimo taisyklės, susijusios su paramos kaimo plėtrai priemonėmis (OL L 25, 2011, p. 8), 24 straipsnio 2 dalies d punktą, kuriuo buvo pakeistas 2006 m. gruodžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1975/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 kontrolės procedūrų įgyvendinimo ir kompleksinio paramos susiejimo įgyvendinimo taisyklės, susijusios su paramos kaimo plėtrai priemonėmis (OL L 368, 2006, p. 74), 26 straipsnio 2 dalies d punktas.
- 4 Konkrečiau kalbant, Komisija padarė išvadą, kad Portugalijos valdžios institucijų atlikti administraciniai patikrinimai neleido tinkamai įvertinti, ar pagrįstos yra išlaidos, apie kurias pranešė Reglamento Nr. 1698/2005 20 straipsnio b punkto iii papunktyje nurodytos pagalbos, atitinkančios 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Reglamento Nr. 1698/2005 taikymo taisyklės (OL L 368, 2006, p. 15), II priede kodifikuotą priemonę 123 (toliau – priemonė 123) ir skirtos žemės ūkio ir miškų sektorių konkurencingumui didinti, kiek tai susiję su priemonėmis, skirtomis fiziniam potencialui restruktūrizuoti ir vystyti, taip pat inovacijoms skatinti didinant žemės ūkio ir miškų ūkio produktų pridėtinę vertę, trys gavėjos, kurioms atitinkamai suteikti identifikavimo numeriai 4715781, 4716022 ir 5221903 (toliau – trys aptariamos gavėjos).
- 5 2013 m. gruodžio 16 d. laiške Portugalijos valdžios institucijos atsakė į Komisijos pastabas.
- 6 2014 m. vasario 18 d. įvyko Portugalijos valdžios institucijų ir Komisijos atstovų susitikimas pagal Reglamento Nr. 885/2006 11 straipsnio 1 dalį.
- 7 2014 m. rugsėjo 26 d. raštu *Ares* 3174958 (toliau – 2014 m. rugsėjo 26 d. raštas) Komisija pagal Reglamento Nr. 885/2006 11 straipsnio 2 dalį Portugalijos valdžios institucijoms oficialiai perdavė išvadas, prie kurių ji priėjo remdamasi per atitikties patvirtinimo procedūrą gauta informacija. Tame pranešime, pirma, Komisija, nurodydama 1997 m. gruodžio 23 d. Dokumentą Nr. VI/5330/97 „Rekomendacijos dėl finansinių pasekmių apskaičiavimo rengiant sprendimą dėl EŽŪOGF Garantijų skyriaus sąskaitų patvirtinimo“ (toliau – Dokumentas Nr. VI/5330/97), pateikė išlaidų, be kita ko, susijusių su priemone 123, kurių ji ketino nefinansuoti Europos Sąjungos lėšomis pagal Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnį, vertinimą. Antra, ji Portugalijos valdžios institucijoms priminė, kad jos gali pasinaudoti taikinimo procedūra, numatyta Reglamento Nr. 885/2006 16 straipsnio 1 dalyje.

- 8 2014 m. lapkričio 7 d. raštu Portugalijos valdžios institucijos informavo Komisiją apie savo norą pasinaudoti šia taikinimo procedūra.
- 9 Pasibaigus taikinimo procedūrai, 2016 m. gruodžio 15 d. Įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/2018 dėl valstybių narių patirtų tam tikrų išlaidų nefinansavimo Europos Sąjungos lėšomis iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) (OL L 312, 2016, p. 26; toliau – ginčijamas sprendimas) Komisija nutarė, kad iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) Sąjungos lėšomis neturi būti finansuojami Portugalijos Respublikos kompetentingos mokėjimo agentūros įgyvendinant priemonę 123 atlikti mokėjimai, iš viso sudarantys 1 990 810,30 EUR.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 10 2017 m. sausio 16 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo šį Portugalijos Respublikos ieškinį.
- 11 Portugalijos Respublika Bendrojo Teismo prašo:
- panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek juo atsisakyta iš EŽŪFKP Sąjungos lėšomis finansuoti Portugalijos Respublikos kompetentingos mokėjimo agentūros atliktus mokėjimus, iš viso sudarančius 1 990 810,30 EUR,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 12 Komisija Bendrojo Teismo prašo:
- atmesti ieškinį,
 - priteisti iš Portugalijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 13 Ieškiniui pagrįsti Portugalijos Respublika nurodo du pagrindus, siejamus su, pirma, Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkto pažeidimu ir, antra, „motyvų nebuvimu“, kurį iš esmės lemia, viena vertus, rimtų ir pagrįstų abejonių dėl išlaidų, kurias paramos gavėjos patyrė įgyvendindamos priemonę 123, pagrįstumo nebuvimas ir, kita vertus, neatsižvelgimas į Dokumentą Nr. VI/5330/97.

Dėl pirmojo pagrindo, grindžiamo Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkto pažeidimu

- 14 Portugalijos Respublika teigia, kad Komisija suklydo finansinę korekciją taikydama išlaidoms, patirtoms per 2010 ir 2011 finansinius metus, nes šios išlaidos buvo patirtos daugiau kaip prieš 24 mėnesius iki 2013 m. rugsėjo 12 d. rašto atsiuntimo.
- 15 Komisija nesutinka su Portugalijos Respublikos argumentais.
- 16 Remiantis Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punktu, atsisakymas finansuoti negali būti susijęs su „[šio reglamento 31 straipsnio 4 dalies b punkte] nepaminėtomis [šio reglamento] 4 straipsnyje nurodytų programų priemonių išlaidomis, kurias mokėjimo agentūra apmokėjo arba tam tikrais atvejais išmokėjo likutį prieš daugiau kaip [24] mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie patikrinimo išvadą“.

- 17 Taigi iš Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkto matyti, kad Komisija gali nuspręsti Sąjungos lėšomis nefinansuoti Sąjungos teisės normų neatitinkančių išlaidų, kurios buvo apmokėtos arba kurių likutis buvo išmokėtas per 24 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo atitinkamai valstybei narei apie patikrinimo išvadas.
- 18 Reglamento Nr. 885/2006, kuris yra Reglamento Nr. 1290/2005 taikymo reglamentas, 11 straipsnio 1 dalyje nurodomas raštiško pranešimo, kuriuo Komisija pateikia savo patikrinimų išvadas valstybėms narėms, turinys.
- 19 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad esminę reikšmę vertinant, ar mokėjimas buvo atliktas per 24 mėnesių terminą, turi data, kai nustatoma galutinė pagalbos suma ir kai atitinkama valstybė narė išmoka likusią pagalbos dalį (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2012 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-24/11 P, EU:C:2012:266, 45 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Vadinasi, remdamasi, be kita ko, Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkto tekstu, kuriame minimos „išlaidos“, kurios buvo „apmokėtos“ arba atitinkamai „kurių likutis buvo išmokėtas“ prieš prasidedant reikšmingam 24 mėnesių laikotarpiui, Komisija gali taikyti finansinę korekciją mokėjimams, atliktiems iki prasidedant šiam laikotarpiui, kai jie susiję su išlaidomis, kurių galutinė suma yra nustatyta ir kurių likusią dalį atitinkama valstybė narė apmoka prasidėjus reikšmingam 24 mėnesių laikotarpiui.
- 20 Nagrinėjamu atveju, pirma, šalys neginčija, kad 2013 m. rugsėjo 12 d. raštu Komisija pagal Reglamento Nr. 885/2006 11 straipsnio 1 dalį pranešė Portugalijos Respublikai apie patikrinimų išvadas.
- 21 Vadinasi, Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkte numatytas 24 mėnesių laikotarpis prasidėjo 2011 m. rugsėjo 12 d. (toliau – reikšmingas 24 mėnesių laikotarpis).
- 22 Antra, reikia pažymėti, kad Komisija laikėsi nuomonės, jog finansinė korekcija turi būti taikoma tam tiktiems mokėjimams, Portugalijos valdžios institucijų atliktiems iki 2011 m. rugsėjo 12 d., kiek šie mokėjimai susiję su projektais, dėl kurių kiti mokėjimai buvo atlikti per reikšmingą 24 mėnesių laikotarpį.
- 23 Portugalijos Respublika tvirtina, kad apskaičiuodama finansinę korekciją Komisija negali atsižvelgti į avansus ar tarpinius mokėjimus, atliktus iki reikšmingo 24 mėnesių laikotarpio, nes šie avansai ar tarpiniai mokėjimai nenumatyti nei Portugalijos teisėje, nei Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkte.
- 24 Šiuo aspektu, pirma, reikia konstatuoti, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 16 punkte, priešingai, nei teigia Portugalijos Respublika, Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkte pateikiama aiški nuoroda į atitinkamų išlaidų likusios dalies apmokėjimą, o tai neabejotinai reiškia galimybę atlikti preliminarinius išankstinius prašomos pagalbos mokėjimus, neatsižvelgiant į tai, kad tokia galimybė nenumatyta atitinkamoje nacionalinėje teisėje.
- 25 Antra, iš 2014 m. rugsėjo 26 d. rašto, kaip jį išaiškino Komisija atsakydama į jai skirtą proceso organizavimo priemonę, matyti, kad tam tikri iš pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų iš tikrųjų gavo išankstinius mokėjimus, kurių preliminarų pobūdį patvirtina tai, kad prireikęs šie gavėjai būtų turėję grąžinti dalį šių mokėjimų, jei jų suma būtų didesnė už galutinę mokėtinos pagalbos sumą.
- 26 Trečia, reikia pažymėti, kad Portugalijos Respublika neginčija to, kad iki 2011 m. rugsėjo 12 d. atlikti mokėjimai, kuriuos Komisija nurodo 2014 m. rugsėjo 26 d. rašte, iš tikrųjų susiję su išlaidomis, kurių likusią dalį atitinkama mokėjimo agentūra išmokėjo arba bent jau kurių galutinė suma buvo nustatyta prasidėjus reikšmingam 24 mėnesių laikotarpiui.

- 27 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Komisija teisingai konstatavo, jog iki 2011 m. rugsėjo 12 d. atliktų mokėjimų, kuriuos ji nurodė 2014 m. rugsėjo 26 d. rašte, reikia nefinansuoti Sąjungos lėšomis, todėl pirmasis pagrindas, grindžiamas Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkto pažeidimu, turi būti atmestas.

Dėl antrojo pagrindo, grindžiamo „motyvų nenurodymu“

- 28 Antrąją Portugalijos Respublikos pagrindą sudaro dvi dalys, siejamos su, pirma, rimtų ir pagrįstų abejonių dėl Portugalijos valdžios institucijų atliktų patikrinimų atitikties Sąjungos taisyklėms nebuvimu ir, antra, neatsižvelgimu į Dokumentą Nr. VI/5330/97.
- 29 Komisija nesutinka su Portugalijos Respublikos argumentais.

Dėl antrojo pagrindo pirmos dalies, grindžiamos rimtų ir pagrįstų abejonių įrodymų nebuvimu

- 30 Portugalijos Respublika tvirtina, kad grįsdama finansinės korekcijos taikymą Komisija neturi pagrindo remtis tuo, jog kilo rimtų ir pagrįstų abejonių dėl patikrinimų, kuriuos Portugalijos valdžios institucijos atliko siekdamos išsiaiškinti, ar išlaidos, kurias nurodė pagalbos pagal priemonę 123 gavėjos, yra pagrįstos.
- 31 Remiantis Reglamento Nr. 1975/2006 26 straipsnio 2 dalies d punktu, kuris pakeitė Reglamento Nr. 65/2011 24 straipsnio 2 dalies d punktą, valstybių narių atliekamas pagalbos paraiškų administracinis patikrinimas yra susijęs su nurodytų išlaidų pagrįstumu; šios išlaidos vertinamos naudojant tinkamą vertinimo sistemą, pavyzdžiui, referencines išlaidas, skirtingų pasiūlymų palyginimą ar pasitelkiant vertinimo komitetą.
- 32 Reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją EŽŪFKP finansuoja tik intervencines priemones, kurių imamasi pagal Sąjungos teisės nuostatas (žr. 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, T-503/12, EU:T:2015:597, 52 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Šiuo aspektu būtent Komisija turi įrodyti, kad šios nuostatos buvo pažeistos. Todėl Komisijai tenka pareiga pagrįsti savo sprendimą, kuriuo konstatuojama, kad atitinkama valstybė narė nevykdė patikrinimų arba kad jos atlikti patikrinimai turėjo trūkumų. Vis dėlto Komisija privalo ne visiškai įrodyti nacionalinių institucijų atliktų patikrinimų nepakankamumą ar jų pateiktų duomenų neteisingumą, bet pateikti rimtų ir pagrįstų abejonių dėl tokių patikrinimų ir duomenų įrodymus (pagal analogiją žr. 2003 m. sausio 9 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-157/00, EU:C:2003:5, 15 ir 16 punktus ir nurodytą jurisprudenciją, taip pat 2005 m. vasario 24 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-300/02, EU:C:2005:103, 32–34 punktus ir nurodytą jurisprudenciją).
- 33 Atitinkama valstybė narė savo ruožtu negali paneigti Komisijos išvadų, neparemdama savo pačios teiginių patikimos ir veiksmingos kontrolės sistemos buvimo įrodymais. Jei valstybei nepavyksta įrodyti, kad Komisijos išvados yra netikslios, šios išvados tampa įrodymais, galinčiais sukelti rimtų abejonių dėl adekvačių ir efektyvių priežiūros ir kontrolės priemonių buvimo (pagal analogiją žr. 2003 m. sausio 9 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-157/00, EU:C:2003:5, 18 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2005 m. vasario 24 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-300/02, EU:C:2005:103 35 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 34 Komisijos įrodinėjimo našta šiuo atveju sumažinama todėl, kad valstybė narė yra geresnėje padėtyje rinkdama bei tikrindama EŽŪFKP sąskaitoms patvirtinti reikalingus duomenis, todėl ji ir turi pateikti detaliausius bei išsamiausius įrodymus dėl šių patikrinimų realaus vykdymo ar šių skaičių ir prirėkus dėl Komisijos teiginių nepagrįstumo (pagal analogiją žr. 2003 m. sausio 9 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-157/00, EU:C:2003:5, 17 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2005 m. vasario 24 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-300/02, EU:C:2005:103 36 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 35 Nagrinėjamu atveju Komisija padarė išvadą, kad Portugalijos valdžios institucijų atlikti patikrinimai neleido tinkamai įvertinti išlaidų, kurias nurodė trys aptariamos gavėjos, pagrįstumo.
- 36 Portugalijos Respublika tvirtina, kad Komisija nenurodė jokio trūkumo, kiek tai susiję su pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumo vertinimu, ir kad Portugalijos valdžios institucijos, nepaisydamos Azorų rinkai būdingų suvaržymų, taikė tinkamą šių gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumo vertinimo sistemą, atitinkančią Reglamento Nr. 1975/2006 26 straipsnio 2 dalies d punktą ir Reglamento Nr. 65/2011 24 straipsnio 2 dalies d punktą, nes ši sistema buvo pagrįsta referencinėmis išlaidomis. Be to, Portugalijos Respublika teigia, kad Komisija nesirėmė jokių pažeidimų, susijusių su patikrinimu, ar minėtų gavėjų deklaruotos išlaidos atitinka tikrovę, ir patikrinimų vietose, kuriose buvo vykdomas subsidijuojamas sandoris ar kuriose buvo investuojama, atlikimu.
- 37 Šiuo aspektu, pirma, reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia Portugalijos Respublika, 2013 m. rugsėjo 12 d. rašte Komisija konkrečiai ir išsamiai nurodė trūkumus, susijusius su tuo, kaip Portugalijos valdžios institucijos atliko trijų aptariamų gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumo vertinimą.
- 38 Komisija, be kita ko, konstatavo, kad, pirma, Portugalijos valdžios institucijų parengti referencinių išlaidų sąrašai kartais buvo grindžiami vien įmonių, kurias galiausiai pasirinko gavėjos, taikomomis kainomis, todėl tam tikrais atvejais šios institucijos apsiribojo tos pačios įmonės kainų palyginimu, siekdamas nustatyti, ar šios įmonės kainos buvo pagrįstos, antra, referencinės išlaidos galėjo būti iki 4,5 kartų didesnės už įmonių, kurias pasirinko gavėjos, kainas, o tai, anot Komisijos, reiškia, kad nebuvo jokio ryšio tarp referencinių išlaidų ir rinkos kainų, ir, trečia, tam tikrų mokėjimų, kurių sumos sudarė kelis šimtus tūkstančių eurų, pagrindimas galėjo būti arba netikslus, arba nepakankamas.
- 39 Svarbu pažymėti, kad Portugalijos Respublika neginčija šio sprendimo 38 punkte minėtų Komisijos išvadų.
- 40 Antra, tai, kad Portugalijos valdžios institucijos taikė vertinimo sistemą, pagrįstą pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų nurodytų išlaidų palyginimu su referencinėmis išlaidomis, nereiškia, kad ši sistema buvo tinkama, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 31 punkte minėtas nuostatas.
- 41 Iš šių nuostatų aiškiai matyti, kad Portugalijos valdžios institucijos galėjo pasirinkti, kokią vertinimo sistemą jos nori taikyti, todėl galėjo pasirinkti kitą vertinimo sistemą, jei praktikoje nebūtų įmanoma nustatyti referencinių išlaidų.
- 42 Taigi, nors neginčijama, kad vertinimo sistemos, grindžiamos pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų nurodytų išlaidų palyginimu su referencinėmis išlaidomis, taikymą apsunkino Azorų rinkos uždaramui ir mažumui būdingi suvaržymai, Portugalijos valdžios institucijos galėjo taikyti kitą vertinimo sistemą, kuri būtų ir patikima, ir veiksminga, siekdamas patikrinti šių gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumą, pavyzdžiui, sistemą, pagal kurią turėtų dalyvauti vertinimo komitetas.
- 43 Nagrinėjamu atveju Portugalijos Respublika nepateikia jokių įrodymų, patvirtinančių, kad egzistavo patikima ir veiksminga kontrolės sistema, atitinkanti šio sprendimo 31 punkte minėtas nuostatas.
- 44 Trečia, tai, kad Komisijos nurodyti trūkumai nesusiję nei su pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų deklaruotų išlaidų atitikties tikrovei patikrinimu, nei su patikrinimų vietose, kuriose buvo vykdomas subsidijuojamas sandoris ar kuriose buvo investuojama, atlikimu, negali paneigti rimtų ir pagrįstų abejonių, kurių Komisija galėjo turėti dėl Portugalijos valdžios institucijų atliktos išlaidų, kurias nurodė pagalbos pagal priemonę 123 gavėjos, pagrįstumo kontrolės.

- 45 Todėl remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 38 punkte nurodytus trūkumus, Komisija įrodė rimtas ir pagrįstas abejones, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 32 punkte nurodytą jurisprudenciją, kurių ji turėjo dėl Portugalijos valdžios institucijų atliktos išlaidų, kurias nurodė pagalbos pagal priemonę 123 gavėjos, pagrįstumo kontrolės.
- 46 Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į šio sprendimo 32–34 punktuose nurodytą jurisprudenciją, Portugalijos Respublika neturi pagrindo kaltinti Komisiją tuo, kad ši negalėjo nurodyti, kurios išlaidos, deklaruotos pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų, buvo nepagrįstos.
- 47 Todėl antrojo pagrindo pirmą dalį reikia atmesti.

Dėl antrojo pagrindo antros dalies, grindžiamos neatsižvelgimu į Dokumentą Nr. VI/5330/97

- 48 Portugalijos Respublika tvirtina, kad, atsižvelgiant į konstatuotus trūkumus, Komisijos taikyta finansinė korekcija prieštarauja Dokumentui Nr. VI/5330/97 ir Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 2 daliai.
- 49 Iš pradžių reikia priminti, kad, remiantis šio sprendimo 32 punkte nurodyta jurisprudencija, iš EŽŪFKP finansuojamos tik intervencinės priemonės, kurių imamasi pagal Sąjungos teisės nuostatas.
- 50 Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija priima sprendimą nefinansuoti tam tikrų sumų Sąjungos lėšomis, jeigu ji nustato, kad išlaidų buvo patirta pažeidžiant Sąjungos taisykles, o jo 2 dalyje numatyta, kad Komisija įvertina sumas, kurios nebus finansuojamos, visų pirma atsižvelgdama į konstatuoto pažeidimo dydį, šiuo atžvilgiu pažymint, kad Komisija atsižvelgia į pažeidimo pobūdį ir sunkumą, taip pat į Sąjungai padarytą finansinę žalą.
- 51 Vis dėlto, nors Komisija turi įrodyti, kad buvo pažeistos Sąjungos teisės normos, nustačius šį pažeidimą būtent valstybė narė prireikus turi įrodyti, kad Komisija suklydo vertindama jo finansines pasekmes (2008 m. balandžio 24 d. Sprendimo *Belgija / Komisija*, C-418/06 P, EU:C:2008:247, 135 punktas ir 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, T-503/12, EU:T:2015:597, 53 punktas).
- 52 Kaip iš esmės priminta šio sprendimo 34 punkte, finansavimą iš EŽŪFKP iš esmės administruoja nacionalinės administracijos, atsakingos už griežto Sąjungos taisyklių laikymosi priežiūrą, o šis administravimas grindžiamas nacionalinių valdžios institucijų ir Sąjungos institucijų tarpusavio pasitikėjimu. Tik valstybė narė gali žinoti ir tiksliai nustatyti duomenis, kurių reikia EŽŪFKP sąskaitoms parengti, nes Komisija nėra pakankamai artima ūkio subjektams, kad iš jų gautų reikalingą informaciją (pagal analogiją žr. 2004 m. spalio 7 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-153/01, EU:C:2004:589, 133 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, T-503/12, EU:T:2015:597, 54 punktą).
- 53 Kiek tai susiję su taikytos korekcijos rūšimi, remiantis Dokumentu Nr. VI/5330/97, kai neįmanoma tiksliai įvertinti Sąjungos patirtų nuostolių, Komisija gali nustatyti fiksuoto dydžio korekciją (2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, C-346/00, EU:C:2003:474, 53 punktas ir 2008 m. balandžio 24 d. Sprendimo *Belgija / Komisija*, C-418/06 P, EU:C:2008:247, 136 punktas). Šiuo klausimu svarbu pridurti, kad, nors Dokumentą Nr. VI/5330/97 Komisija priėmė dėl Žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF), ir, kaip matyti iš jo pavadinimo, jame nustatytos finansinių padarinių apskaičiavimo gairės rengiant sprendimą dėl EŽŪOGF Garantijų skyriaus sąskaitų patvirtinimo, Komisijai visiškai nedraudžiama šį dokumentą taikyti ir tada, kai ji naudoja pagal Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 1 dalį suteiktais įgaliojimais tvirtinti EŽŪFKP sąskaitas (2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, T-503/12, EU:T:2015:597, 55 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 2013 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Bulgarija / Komisija*, T-335/11, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:262, 86 punktą), o tai, beje, Portugalijos Respublika pripažįsta dublike.

- 54 Šiuo klausimu pažymėtina dar ir tai, kad, remiantis Dokumentu Nr. VI/5330/97, kai visi pagrindiniai patikrinimai įvykdyti, tačiau nebuvo laikytasi teisės aktuose reikalaujamo, be kita ko, griežtumo, taikytina 5 % fiksuoto dydžio korekcija, nes galima pagrįstai daryti išvadą, kad šie patikrinimai neužtikrina reikiamo paraiškų tinkamumo lygio ir kad EŽŪFKP kilo didelė nuostolių rizika (žr. 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, T-503/12, EU:T:2015:597, 56 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 55 Iš Dokumento Nr. VI/5330/97 taip pat matyti, kad korekcijos dydis turi būti taikomas tai išlaidų daliai, kuriai kilo rizika. Kai pažeidimas padaromas dėl to, kad valstybė narė nesukūrė tinkamos kontrolės sistemos, korekcija – būtent dėl to, kad ji fiksuoto dydžio, – turi būti taikoma visoms su atitinkama priemone susijusioms išlaidoms (žr. 2015 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Komisija*, T-503/12, EU:T:2015:597, 57 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 56 Nagrinėjamu atveju iš bylos dokumentų matyti, kad Komisija, remdamasi Dokumentu Nr. Nr. VI/5330/97, taikė 5 % fiksuoto dydžio korekciją su priemone 123 susijusioms išlaidoms, dėl kurių mokėjimai buvo atlikti per reikšmingą 24 mėnesių laikotarpį. Šios korekcijos taikymą ji grindė konstatuotais trūkumais, susijusiais su trijų aptariamų gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumo vertinimu.
- 57 Portugalijos Respublika ginčija 5 % fiksuoto dydžio korekciją motyvuodama tuo, kad per atitikties patvirtinimo procedūrą ir visų pirma 2013 m. rugsėjo 12 d. rašte Komisija nenurodė jokių pagrindinių patikrinimų trūkumų, kaip jie suprantami pagal Dokumentą Nr. VI/5330/97, dėl pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumo, kad ir su kuo tai būtų susiję – jų skaičiumi, dažnumu ar griežtumu, ir taip pažeidė Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkte numatytą „garantijų procedūrą“. Be to, Portugalijos Respublika mano, kad Komisija klaidingai jai priskyrė rezultato pareigą, kiek tai susiję su minėtų išlaidų pagrįstumo vertinimu, ir kad bet kuriuo atveju Komisijos konstatuoti trūkumai susiję tik su papildomais patikrinimais, kaip jie suprantami pagal Dokumentą Nr. VI/5330/97, todėl buvo galima taikyti nebent 2 % fiksuoto dydžio korekciją.
- 58 Šiuo aspektu, pirma, reikia pažymėti, kad, kaip iš esmės teigia Portugalijos Respublika, dėl šio sprendimo 18 punkte nurodyto Reglamento Nr. 885/2006 11 straipsnio 1 dalies pažeidimo, kuriuo remdamasi Komisija atsiuntė 2013 m. rugsėjo 12 d. pranešimą, galėjo netekti prasmės procesinė garantija, valstybėms narėms suteikiama Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkte, kuriuo, kaip nurodyta šio sprendimo 16 punkte, išlaidos, su kuriomis gali būti susijęs atsisakymas finansuoti iš EŽŪFKP, ribojamos laiko atžvilgiu (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2005 m. vasario 24 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-300/02, EU:C:2005:103, 70 punktą).
- 59 Vis dėlto, kaip nurodyta šio sprendimo 37 punkte, Komisija 2013 m. rugsėjo 12 d. raštu informavo Portugalijos valdžios institucijas apie tai, kad patikrinimai, kuriuos jos atliko pagal Reglamento Nr. 65/2011 24 straipsnio 2 dalies d punktą, kuriuo buvo pakeistas Reglamento Nr. 1975/2006 26 straipsnio 2 dalies d punktas, neleidžia tinkamai įvertinti trijų aptariamų gavėjų nurodytų išlaidų pagrįstumo. Taigi, nors tiesa, kad Komisija nekvėstionavo Portugalijos valdžios institucijų atliktų patikrinimų skaičiaus ar dažnumo, nėra pagrindo tvirtinti, kad Komisija neturėjo abejonių dėl šių patikrinimų griežtumo, kaip tai suprantama pagal Dokumentą Nr. VI/5330/97 ir šio sprendimo 54 punkte nurodytą jurisprudenciją.
- 60 Šios išvados negali paneigti tai, kad 2013 m. rugsėjo 12 d. rašte Komisija tiksliai nenurodė, kurios iš trijų aptariamų gavėjų nurodytų išlaidų yra nepagrįstos. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 45 ir 46 punktuose, Komisijai pakako įrodyti, kad kilo rimtų ir pagrįstų abejonių, jog Portugalijos valdžios institucijų atlikti patikrinimai neleidžia tinkamai įvertinti išlaidų, kurias nurodė pagalbos pagal priemonę 123 gavėjos, pagrįstumo, tam, kad ji galėtų padaryti išvadą, jog šie patikrinimai neatitinka reglamentuose Nr. 1975/2006 ir 65/2011 nustatyto griežtumo reikalavimo, kaip tai suprantama pagal Dokumentą Nr. VI/5330/97 ir šio sprendimo 54 punkte minėtą jurisprudenciją.

- 61 Vadinasi, Komisija nepažeidė procesinės garantijos, Portugalijos Respublikai suteiktos Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 4 dalies c punkte.
- 62 Antra, svarbu priminti, kad nors tai, kad procedūra tobulintina, savaime nepateisina finansinės korekcijos, didelis trūkumas taikant Sąjungos taisykles, dėl kurio EŽŪFKP kyla realus nuostolių ar pažeidimo atsiradimo pavojus, gali pateisinti finansinės korekcijos taikymą (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2005 m. liepos 7 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-5/03, EU:C:2005:426, 51 punktą).
- 63 Kaip nurodyta šio sprendimo 45 punkte, Komisija įrodė, jog galėjo kilti rimtų ir pagrįstų abejonų dėl Portugalijos valdžios institucijų atliktų patikrinimų griežtumo, todėl negalima atmesti to, kad pagalbos pagal priemonę 123 gavėjų nurodytos išlaidos buvo pervertintos ir kad dėl šios priežasties buvo nustatytas realus nuostolių pavojus EŽŪFKP.
- 64 Vadinasi, nors, kaip priminta šio sprendimo 42 punkte, Portugalijos valdžios institucijos galėjo pasirinkti norimą taikyti vertinimo sistemą, jos privalėjo atlikti patikimą ir veiksmingą kontrolę tam, kad EŽŪFKP nekiltų realaus nuostolių pavojaus.
- 65 Trečia, pažymėtina, kad Portugalijos valdžios institucijos nepateikė apskaičiavimo metodo, leidžiančio nustatyti realų neteisėtų išlaidų dydį ar remiantis šio sprendimo 51 punkte minėta jurisprudencija įrodyti, kad Komisija suklydo dėl su tuo susijusių finansinių padarinių, be to, Portugalijos Respublika neginčijo paties finansinės korekcijos taikymo.
- 66 Todėl, kiek, kaip nurodyta šio sprendimo 59 punkte, Komisija kaltina Portugalijos valdžios institucijas nesilaikius taikytinuose reglamentuose nustatyto griežtumo reikalavimo, remiantis Dokumentu Nr. VI/5330/97 ir šio sprendimo 54 punkte minėta jurisprudencija, turi būti taikoma 5 % fiksuoto dydžio korekcija pagal Reglamento Nr. 1290/2005 31 straipsnio 1 ir 2 dalis.
- 67 Šios išvados negali paneigti Portugalijos Respublikos teiginys, kad su nurodytų išlaidų pagrįstumu susijusi kontrolė yra tik papildoma, o jos neatlikus pagal Dokumentą Nr. VI/5330/97 gali būti taikoma nebent 2 % korekcija.
- 68 Reikia priminti, kad pagal Dokumentą Nr. VI/5330/97 pagrindiniai patikrinimai apima fizinius ir administracinius patikrinimus, kuriuos reikia atlikti siekiant patikrinti pagrindinius elementus, o papildomi patikrinimai yra administraciniai veiksmai – pavyzdžiui, patikrinimas, ar paraiškos buvo pateiktos laiku, pasikartojančių paraiškų dėl to paties dalyko identifikavimas, rizikos analizė, nuobaudų taikymas ir tinkama procedūrų priežiūra – reikalingi tinkamam paraiškų nagrinėjimui.
- 69 Iš pradžių pažymėtina, kad Portugalijos Respublika nepagrindžia savo teiginio, jog Reglamento Nr. 1975/2006 26 straipsnio 2 dalies d punkte ir Reglamento Nr. 65/2011 24 straipsnio 2 dalies d punkte numatytus patikrinimus reikia laikyti ne pagrindiniais, o papildomais patikrinimais.
- 70 Toliau reikia nurodyti, kad išlaidų pagrįstumo kontrolė yra administracinis patikrinimas, kuris atliekamas siekiant išvengti paraiškų pervertinimo. Taigi tai yra vieno iš pagrindinių šių paraiškų elementų kontrolė, kurią reikia skirti nuo administracinių veiksmų, reikalingų šioms paraiškoms nagrinėti.
- 71 Galiausiai, iš Dokumento Nr. VI/5330/97 matyti, kad nors nuostolių pavojų, pateisinantį 5 % korekciją, galima preziumuoti, jei yra konstatuota pagrindinių patikrinimų trūkumų, būtent kylantis nuostolių pavojus EŽŪFKP galiausiai pateisina tokios korekcijos taikymą (šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Suomija / Komisija*, T-230/04, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:259, 71 punktą ir 2009 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Portugalija / Komisija*, T-183/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2009:370, 99 punktą). Atsižvelgiant į šio sprendimo 51 punkte minėtą jurisprudenciją, Portugalijos Respublika nepateikia jokių įrodymų, patvirtinančių, kad patikrinimų, kuriuos Portugalijos

valdžios institucijos atliko pagal Reglamento Nr. 1975/2006 26 straipsnio 2 dalies d punktą ir Reglamento Nr. 65/2011 24 straipsnio 2 dalies d punktą, konstatuotų trūkumų finansiniai padariniai turi būti mažesni nei 5 %.

- 72 Remiantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad reikia atmesti antrojo pagrindo antrą dalį, taigi ir visą ieškinį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 73 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 74 Kadangi Portugalijos Respublika pralaimėjo bylą, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (devintoji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš Portugalijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

Gervasoni

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Paskelbtas 2018 m. gruodžio 6 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.